

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

ATZINUMI

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinums par tiesību aktu priekšlikumiem attiecībā uz kopējo lauksaimniecības politiku pēc 2013. gada

(2012/C 35/01)

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 16. pantu,

ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un jo īpaši tās 7. un 8. pantu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvu 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti ⁽¹⁾,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 45/2001 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti ⁽²⁾,

ņemot vērā lūgumu sniegt atzinumu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktu,

IR PIEŅĒMIS ŠO ATZINUMU:

1. IEVADS

1.1. Apspriešanās ar EDAU

1. Komisija 2011. gada 12. oktobrī pieņēma šādus priekšlikumus (turpmāk tekstā: "priekšlikumi") par kopējo lauksaimniecības politiku (turpmāk tekstā: "KLP") pēc 2013. gada, kurus tajā pašā dienā nosūtīja EDAU, lai apspriestos:

— Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido noteikumus par lauksaimniekiem paredzētiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta shēmām (turpmāk tekstā: "tiešo maksājumu regula") ⁽³⁾,

— Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju (turpmāk tekstā: "regula par vienotu TKO") ⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ OV L 281, 23.11.1995, 31. lpp.

⁽²⁾ OV L 8, 12.1.2001, 1. lpp.

⁽³⁾ COM(2011) 625 galīgā redakcija

⁽⁴⁾ COM(2011) 626 galīgā redakcija

- Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) (turpmāk tekstā: “lauku attīstības regula”) ⁽⁵⁾,
 - Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību (turpmāk tekstā: “horizontālā regula”) ⁽⁶⁾,
 - Priekšlikums Padomes regulai par konkrēta atbalsta un kompensāciju noteikšanas pasākumiem attiecībā uz lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju ⁽⁷⁾,
 - Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Padomes Regulu (EK) Nr. 73/2009 attiecībā uz lauksaimniekiem paredzētu tiešo maksājumu piemērošanu 2013. gadā ⁽⁸⁾,
 - Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Padomes Regulu (EK) Nr. 1234/2007 attiecībā uz vienotā maksājuma shēmu un atbalstu vīnogulāju audzētājiem ⁽⁹⁾.
2. EDAU atzinīgi novērtē to, ka Komisija ar viņu ir oficiāli apspriedusies un ka atsauce uz šo atzinumu ir iekļauta tiešo maksājumu regulas, regulas par vienotu TKO, lauku attīstības regulas un horizontālās regulas piedāvātajās preambulās.

1.2. Priekšlikumu mērķi un personas datu apstrāde

3. Priekšlikumu mērķi ir nodrošināt regulējumu 1) dzīvotspējīgai pārtikas ražošanai, 2) ilgtspējīgai dabas resursu pārvaldīšanai un klimata pārmaiņu iegrožošanai un 3) līdzsvarotai teritoriālajai attīstībai. Šim nolūkam tie ievieš vairākas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, kā arī citus pasākumus lauksaimniecības un lauku attīstības veicināšanai.
4. Šo programmu darbības gaitā personas dati – galvenokārt attiecībā uz atbalsta saņēmējiem, bet arī uz trešām personām – tiek apstrādāti vairākos posmos (apstrādājot atbalsta pieteikumus, nodrošinot maksājumu pārredzamību, kontrolējot un cīnoties pret krāpniecību u. c.). Lai gan lielāko daļu apstrādes veic dalībvalstis un tās arī par to atbild, Komisija var piekļūt lielākajai daļai šo datu. Atbalsta saņēmējiem un dažās instancēs trešām personām – piemēram, lai veiktu pārbaudes par krāpšanu – ir jāsniedz informācija nozīmētajām kompetentajām iestādēm.

1.3. EDAU atzinuma mērķis

5. Datu aizsardzības svarīgumu KLP kontekstā iezīmēja Tiesa savā lēmumā *Schecke* lietās, atceļot ES tiesību aktus par lauksaimniecībai paredzēto līdzekļu saņēmēju vārdu publicēšanu ⁽¹⁰⁾. EDAU apzinās, ka šajā gadījumā datu aizsardzības jautājumi nav priekšlikumu pamatā. Taču, ciktāl priekšlikumi attiecas uz personas datu apstrādi, ir jādod piemērotas atsauksmes.
6. Šī atzinuma mērķis nav analizēt visu priekšlikumu kopumu, bet gan sniegt ieskatu un norādījumus par to personas datu noformēšanu, kas vajadzīgi KLP administrēšanai, tādā veidā, lai tiktu ievērotas pamattiesības uz privātumu un datu aizsardzību, tajā pašā laikā nodrošināta efektīva atbalsta pārvaldība, krāpniecības novēršana un izmeklēšana un lai tērēšana būtu pārredzama un saprotama.

⁽⁵⁾ COM(2011) 627 galīgā redakcija.

⁽⁶⁾ COM(2011) 628 galīgā redakcija.

⁽⁷⁾ COM(2011) 629 galīgā redakcija.

⁽⁸⁾ COM(2011) 630 galīgā redakcija.

⁽⁹⁾ COM(2011) 631 galīgā redakcija.

⁽¹⁰⁾ EST, 2010. gada 9. novembris, *Volker und Markus Schecke*, lietas C-92/09 un C-93/09.

7. Tādēļ šis atzinums ir veidots divās daļās: pirmā, vispārīgākā daļa ietver analīzi un ieteikumus attiecībā uz vairumu priekšlikumu. Tā galvenokārt attiecas uz atsauksmēm par deleģētajām un īstenošanas pilnvarām Komisijai. Otrajā daļā apskatīti konkrēti noteikumi, kas ietverti dažos priekšlikumos ⁽¹¹⁾, un sniegti ieteikumi tajos konstatēto problēmu risināšanai.

2. PRIEKŠLIKUMU ANALĪZE

2.1. Vispārīgas piezīmes

8. Kā jau minēts, lielāko daļu apstrādes darbību veic dalībvalstis. Taču daudzos gadījumos Komisija var piekļūt personas datiem. Tāpēc EDAU atzinīgi novērtē to, ka attiecīgo priekšlikumu preambulās ir ietvertas atsauces uz Direktīvas 95/46/EK un Regulas (EK) Nr. 45/2001 piemērojamību ⁽¹²⁾.
9. Kopumā novērots, ka daudzi ar datu aizsardzību saistītie galvenie jautājumi šajos priekšlikumos nav iekļauti, bet tiks regulēti ar īstenošanas vai deleģētajiem aktiem. Tas, piemēram, attiecas uz pasākumiem, kas jāpieņem attiecībā uz atbalsta uzraudzīšanu, IT sistēmu izveidi, informācijas pārsūtīšanu trešām valstīm un pārbaudēm uz vietas ⁽¹³⁾.
10. LESD 290. pantā izklāstīti nosacījumi, ar kādiem Komisija realizē deleģētās pilnvaras. Tai var dot pilnvaras, "lai papildinātu vai grozītu dažus nebūtiskus leģislatīvu aktu elementus". Arī "mērķi, saturs, apjoms un ilgums" ir skaidri jādefinē. Attiecībā uz īstenošanas pilnvarām LESD 291. pants nosaka, ka tās var Komisijai piešķirt, ja "nepieciešami vienādi nosacījumi juridiski saistošo Savienības aktu īstenošanai". Jānodrošina atbilstīga dalībvalstu veikta pārbaude.
11. EDAU viedoklis ir, ka galvenos priekšlikumos paredzētos apstrādes aspektus un nepieciešamos datu aizsardzības drošības pasākumus nevar uzskatīt par "nebūtiskiem elementiem". Tāpēc, lai palielinātu juridisku skaidrību, jau galvenajos leģislatīvajos tekstos būtu jāregulē vismaz šādi elementi ⁽¹⁴⁾:
- skaidri jānorāda, kādam konkrētam nolūkam tiek veikta katra apstrādes darbība. Tas ir jo īpaši būtiski saistībā ar personas datu publicēšanu un pārsūtīšanu trešām valstīm,
 - apstrādājamo datu kategorijām būtu jābūt paredzētām un skaidri noteiktām, jo daudzos gadījumos apstrādes apjoms pašlaik nav skaidrs ⁽¹⁵⁾,
 - būtu jāprecizē piekļuves tiesības, jo īpaši attiecībā uz Komisijas piekļuvi datiem. Šajā sakarā būtu jāprecizē, ka Komisija var apstrādāt personas datus tikai vajadzības gadījumā, piemēram, kontroles nolūkos,
 - būtu jānosaka maksimālais datu glabāšanas ilgums, jo dažos gadījumos priekšlikumos ir minēts tikai minimālais datu glabāšanas ilgums ⁽¹⁶⁾,

⁽¹¹⁾ Daudzi no šiem noteikumiem jau ir iekļauti esošajā tiesiskajā regulējumā.

⁽¹²⁾ COM(2011) 625 galīgā redakcija: 42. apsvērums; COM(2011) 626 galīgā redakcija: 137. apsvērums; COM(2011) 627 galīgā redakcija: 67. apsvērums; COM(2011) 628 galīgā redakcija: 69. apsvērums.

⁽¹³⁾ Skatīt cita starpā regulas par vienotu TKO 157. pantu; lauku attīstības regulas VII sadaļu (Uzraudzība un novērtēšana), kā arī 78. un 92. pantu; kā arī horizontālās regulas 21.–23. pantu, 49.–52. pantu un V sadaļas II un III nodaļu.

⁽¹⁴⁾ Skatīt arī EDAU atzinuma par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 89/666/EEK, 2005/56/EK un 2009/101/EK par centrālo reģistru, komercreģistru un uzņēmumu reģistru savstarpējo savienojamību (OV C 220, 26.7.2011., 1. lpp.), 3.2. sadaļu; EDAU atzinuma par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par ārpusbiržas atvasinājumiem, centrālajiem darījumu starpniekiem un darījumu reģistriem (OV C 216, 22.7.2011., 9. lpp.), 13., 28. un 30. punktu; EDAU atzinuma par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par kredītīgumiem saistībā ar mājokļa īpašumu, 7., 12. un 13. punktu; visi pieejami tīmekļa vietnē <http://www.edps.europa.eu>

⁽¹⁵⁾ Cita starpā skatīt lauku attīstības regulas 77. un 92. pantu.

⁽¹⁶⁾ Skatīt horizontālās regulas 70. panta 1. punktu un 72. panta 2. punktu.

- būtu jāprecizē datu subjektu tiesības, jo īpaši tiesības uz informāciju. Atbalsta saņēmējiem būtu jāzina par saviem datiem, kuri tiek apstrādāti, bet trešās personas būtu atbilstīgi jāinformē, ka viņu datus varētu izmantot kontroles nolūkos,
 - būtu jāprecizē arī datu pārsūtīšanas apjoms un nolūks trešām valstīm, kā arī tas, kā tiek ievērotas prasības, kas noteiktas Direktīvas 95/46/EK 25. pantā un Regulas (EK) Nr. 45/2001 9. panta 1. punktā.
12. Ja šie elementi būtu norādīti priekšlikumos galvenajiem tiesību aktiem, tad deleģētajos un īstenošanas aktos varētu sīkāk izklāstīt īpašos drošības pasākumus. EDAU sagaida, ka notiks apspriešanās ar viņu par īstenošanas un deleģētajiem aktiem, kas attiecas uz datu aizsardzību.
13. Dažos gadījumos var tikt apstrādāti dati, kas attiecas uz (iespējamiem) nodarījumiem (piemēram, attiecībā uz krāpšanu). Tā kā piemērojamie tiesību akti par datu aizsardzību paredz šādu datu īpašu aizsardzību⁽¹⁷⁾, kompetentām valsts datu aizsardzības iestādēm vai EDAU var būt jāveic iepriekšēja pārbaude⁽¹⁸⁾.
14. Visbeidzot, jo īpaši attiecībā uz elektroniskām datubāzēm un sistēmām, būtu jāparedz drošības pasākumi. Būtu jāņem vērā arī atbildības un integrēta privātuma principi.

2.2. Konkrētas piezīmes

Nolūka ierobežojums un apstrādes apjoms

15. Regulas par vienoto TKO 157. pants pilnvaro Komisiju ieviest īstenošanas aktus attiecībā uz paziņošanas prasībām dažādiem nolūkiem (piemēram, lai nodrošinātu tirgus pārredzamību, kontrolētu KLP pasākumus vai starptautisko nolīgumu īstenošanu)⁽¹⁹⁾, "ņemot vērā vajadzību pēc datiem un potenciālo datu avotu sinerģiju"⁽²⁰⁾. EDAU iesaka šajā noteikumā precizēt, kādi datu avoti jāizmanto kādiem konkrētiem nolūkiem. Tāpēc EDAU vēlētos atgādināt par risku, ka datubāzu savienošana var būt pretrunā ar nolūka ierobežojuma principu⁽²¹⁾, saskaņā ar kuru personas datus nedrīkst tālāk apstrādāt veidā, kas ir nesavienojams ar šo datu vākšanas sākotnējo nolūku⁽²²⁾.

⁽¹⁷⁾ Regulas (EK) Nr. 45/2001 10. panta 5. punkts un Direktīvas 95/46/EK 8. panta 5. punkts.

⁽¹⁸⁾ Regulas (EK) Nr. 45/2001 27. panta 2. punkts un Direktīvas 95/46/EK 20. pants.

⁽¹⁹⁾ Šo paziņošanas prasību nolūki ir šādi: "īstenot šo regulu, lauksaimniecības produktu tirgus uzraudzību, analīzi un pārvaldību, nodrošināt tirgus pārredzamību, KLP pasākumu pienācīgu darbību, KLP pasākumu pārbaudi, kontroli, uzraudzību, novērtēšanu un revīziju, starptautisku nolīgumu īstenošanu, tostarp šajos nolīgumos paredzēto paziņošanas prasību ievērošanu" (skatīt 157. panta 1. punkta pirmo rindkopu).

⁽²⁰⁾ Informācijas apmaiņa līdzīgiem nolūkiem jau ir paredzēta esošos tiesību aktos (Skatīt, piemēram, Padomes 2005. gada 21. jūnija Regulas (EK) Nr. 1290/2005 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu (turpmāk tekstā: "regula par KLP finansēšanu") 36. pantu (OV L 209, 11.8.2005., 1. lpp.); un Padomes 2007. gada 22. oktobra Regulas (EK) Nr. 1234/2007, ar ko izveido lauksaimniecības tirgu kopīgu organizāciju un paredz īpašus noteikumus dažiem lauksaimniecības produktiem, 192. pantu (OV L 299, 16.11.2007., 1. lpp.)).

⁽²¹⁾ Skatīt arī EDAU atzinumu par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par otrās paaudzes Šengenas informācijas sistēmas (SIS-II) izveidi, pārvaldību un izmantošanu (COM(2005) 236 galīgā redakcija) un par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par dalībvalstu dienestu, kas ir atbildīgi par transportlīdzekļu reģistrācijas apliecību izdošanu, piekļuvi otrās paaudzes Šengenas informācijas sistēmai (SIS-II) (COM(2005) 237 galīgā redakcija) (OV C 91, 19.4.2006., 38. lpp.), jo īpaši 10. punktu; EDAU atzinumu par Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei – "Pārskats par informācijas pārvaldību brīvības, drošības un tiesiskuma jomā", jo īpaši 47.-48. rindkopu, un EDAU 2006. gada 10. marta apsvērumus par Komisijas paziņojumu par Eiropas datu bāzu savstarpēju izmantojamību. Visi pieejami tīmekļa vietnē: <http://www.edps.europa.eu>

⁽²²⁾ Skatīt Regulas (EK) Nr. 45/2001 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu, kā arī valstu noteikumus, ar kuriem īsteno Direktīvas 95/46/EK 6. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

16. Lauku attīstības regulas 77. pants paredz jaunu elektronisko informācijas sistēmu uzraudzībai un novērtēšanai, kas "jāizveido, sadarbojoties Komisijai un dalībvalstīm". Sistēma nodrošinās to datu apstrādi par "saņēmēja un projekta galvenajām īpašībām", kurus iesnieguši paši atbalsta saņēmēji (78. pants). Ja šī "pamatinformācija" ietver personas datus, tie būtu jāprecizē noteikumos. Turklāt būtu jānosaka apstrādājamo datu kategorijas un jāapspriežas ar EDAU par īstenošanas aktiem, kas paredzēti 74. pantā.
17. Turklāt šī paša priekšlikuma 92. pants paredz izveidot jaunu informācijas sistēmu, "Komisijai sadarbojoties ar dalībvalstīm", lai nodrošinātu "kopīgi interesējošu datu" drošu apmaiņu. Apmaināmo datu kategoriju definīcija ir pārāk plaša, un tā būtu jāsašaurina, ja, izmantojot šo sistēmu ir jāpārsūta personas dati. Jānoskaidro arī saistība starp 77. pantu un 92. pantu, jo nav skaidrs, vai tiem ir viens un tas pats nolūks un apjoms.
18. Horizontālās regulas 40. apsvērumā teikts, ka dalībvalstīm būtu jālieto integrēta administrācijas un kontroles sistēma ⁽²³⁾ noteiktiem maksājumiem un "jābūt pilnvarotām to izmantot arī citām Savienības atbalsta shēmām". Šis noteikums būtu jāprecizē, jo īpaši, ja tas neattiecas tikai uz sinerģijām, ko izmanto attiecībā uz infrastruktūru, bet arī uz tajā glabātās informācijas padarīšanu pieejamu citu atbalsta shēmu uzraudzīšanas nolūkā.
19. Saskaņā ar horizontālās regulas 73. panta 1. punkta c) apakšpunktu atbalsta pieprasījumā bez informācijas par zemes gabaliem un tiesībām uz maksājumu arī jāiekļauj "jebkura cita šajā regulā noteikto informācija vai informācija, kas prasīta, lai īstenotu attiecīgos lauksaimniecības nozares vai attiecīgās dalībvalsts tiesību aktus" ⁽²⁴⁾. Ja paredzēts, ka šajā informācijā ietilpst personas dati, būtu jāprecizē pieprasīto datu kategorijas.

Piekļuves tiesības

20. Horizontālā regula izveido vairākas struktūras KLP ieviešanai praksē un sadala to pienākumus (7. līdz 15. pants). Komisijai ir paredzētas šādas kompetences (IV–VII nodaļa):

— tai jāvar piekļūt šo struktūru apstrādātajiem datiem (noteiktu maksājumu un atbalsta saņēmēju kontroles nolūkos ⁽²⁵⁾,

— tai arī jāvar piekļūt vairumam šo datu, lai veiktu pasākumu vispārēju novērtēšanu ⁽²⁶⁾.

21. Iepriekšējā rindkopā minētais pirmais pienākums ir saistīts ar personas datu apstrādi, kamēr otrā pienākuma izpildei *prima facie* personas dati nav jāapstrādā – vispārēju pasākumu novērtēšanu var veikt arī, par pamatu ņemot apkopotus vai anonimizētus datus. Ja vien Komisija nesniedz atbilstīgu pamatojumu nepieciešamībai apstrādāt personas datus šajā kontekstā, būtu jāprecizē, ka, lai Komisija novērtētu vispārējus pasākumus, personas dati nav jāiesniedz.

⁽²³⁾ Jau izveidota ar Padomes 2009. gada 19. janvāra Regulas (EK) Nr. 73/2009, ar ko paredz kopējus noteikumus tiešā atbalsta shēmām saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku un izveido dažas atbalsta shēmas lauksaimniekiem, kā arī groza Regulas (EK) Nr. 1290/2005, (EK) Nr. 247/2006, (EK) Nr. 378/2007 un atceļ Regulu (EK) Nr. 1782/2003, 14. pantu (OV L 30, 31.1.2009., 16. lpp.) (turpmāk tekstā: "tiešo maksājumu regula").

⁽²⁴⁾ Tiešo maksājumu regulas 19. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir līdzīgs formulējums.

⁽²⁵⁾ Regulas par KLP finansēšanu 36. pantā jau paredzēta datu apmaiņa līdzīgiem nolūkiem.

⁽²⁶⁾ Skatīt 110. pantu.

22. Horizontālās regulas 49. līdz 52. pants un 61. līdz 63. pants paredz noteikumus par pārbaudēm uz vietas ⁽²⁷⁾. Priekšlikumā noteikts, ka pārbaudes uz vietas galvenokārt veic dalībvalstu kompetentās iestādes, jo īpaši tas attiecas uz mājas vizītēm vai personu oficiālu aptaujāšanu, bet Komisijai ir piekļuve šādi iegūtai informācijai. Šeit likumdevējam vajadzētu precizēt, ka Komisija var piekļūt šiem datiem tikai, lai vajadzības gadījumā veiktu pārbaudi. Būtu jāprecizē arī tās personas datu kategorijas, kurām Komisija var piekļūt.
23. Lai pārraudzītu atbalstu, horizontālā regula izveido administrācijas un kontroles sistēmu ⁽²⁸⁾ (68.–78. pants), kas sastāv no vairākām datubāzēm:
- elektroniska datubāze (70. pants),
 - identifikācijas sistēma lauksaimniecībā izmantojamiem zemes gabaliem (71. pants),
 - maksājumtiesību identifikācijas un reģistrācijas sistēma (72. pants),
 - atbalsta pieteikumi (73. pants).
24. Elektroniskā datubāze sastāv no vienas datubāzes no katras dalībvalsts (un pēc izvēles iekļaujot tajās decentralizētās datubāzes). Tajā reģistrē datus attiecībā uz katru atbalsta saņēmēju, kas iegūti no atbalsta pieteikumiem un maksājumu pieprasījumiem. Tā kā ne visi dati, kas iegūti no atbalsta pieteikumiem, var būt vajadzīgi kontroles veikšanai, būtu jāapsver iespējas samazināt personas datu apstrādes apjomu šajā sakarā.
25. Piekļuve administrācijas un kontroles sistēmai nav skaidri noteikta. Līdzīgi tam, ko konstatēja par pārbaudēm uz vietas, EDAU iesaka likumdevējam izstrādāt skaidrus noteikumus par piekļuvi šai sistēmai.
26. Attiecībā uz pārbaudēm horizontālā regula paredz komercdokumentu, tostarp trešo personu komercdokumentu rūpīgu pārbaudi (79.–88. pants) ⁽²⁹⁾. Šajos dokumentos var būt iekļauti trešo personu personas dati. Instrumentā būtu jānorāda nosacījumi, saskaņā ar kuriem trešās personas tiek lūgtas atklāt savus komercdokumentus ⁽³⁰⁾.
27. Tā paša priekšlikuma 87. pants nosaka, ka Komisijas amatpersonām ir pieejami visi dokumenti, “kas sagatavoti, lai veiktu saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem paredzētās rūpīgās pārbaudes, vai kas sagatavoti minēto pārbaudi iznākamā”. Tas attiecas gan uz gadījumiem, kad tās var piedalīties rūpīgajā pārbaudē (2. rindkopa), gan arī uz tiem gadījumiem, kad noteiktas darbības veic amatpersonas, kas nozīmētas saskaņā ar to dalībvalstu tiesību aktiem, kurās rūpīgā pārbaude notiek (4. rindkopa). Abos gadījumos būtu jānodrošina, ka Komisijas amatpersonām ir pieejami šie dati tikai vajadzības gadījumā (t. i., kontroles nolūkos), arī gadījumos, kad valsts tiesību akti varētu atļaut piekļuvi citos nolūkos. EDAU aicina likumdevēju šajā ziņā tekstā iekļaut precizējumus.

⁽²⁷⁾ Pārbaudes uz vietas jau ir paredzētas esošajos tiesību aktos (skatīt Regulas par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu 36. un 37. pantu).

⁽²⁸⁾ Līdzīgi sistēmai, kas jau izveidota ar tiešo maksājumu regulas 14. pantu.

⁽²⁹⁾ Komercdokumentu, tostarp trešo personu komercdokumentu, rūpīga pārbaude un Komisijas piekļuve tiem jau ir paredzēta esošajos tiesību aktos (skatīt, piemēram, Padomes 2008. gada 26. maija Regulas (EK) Nr. 485/2008 par dalībvalstu veiktām Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda finansēšanas sistēmā ietilpstošo darījumu rūpīgām pārbaudēm (Kodificētā versija) 15. pantu (OV L 143, 3.6.2008., 1. lpp.)).

⁽³⁰⁾ Skatīt arī Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja 2011. gada 19. aprīļa atzinumu par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par ārpusbiržas atvasinājumiem, centrālajiem darījumu starpniekiem un darījumu reģistriem (OV C 216, 22.7.2011., 9. lpp.), jo īpaši 32. rindkopu, kas pieejams tīmekļa vietnē: <http://www.edps.europa.eu>

28. Atbilstīgi horizontālās regulas 102. pantam dalībvalstis nosūta Komisijai noteiktu kategoriju informāciju, deklarācijas un dokumentus. Tajos iekļauts arī “visu pieejamo veikto revīziju un pārbažu kopsavilkums” (102. panta 1. punkta c) apakšpunkta v) daļa). Šajā gadījumā būtu vai nu jānorāda, ka šajos kopsavilkumos netiks iekļauti nekādi personas dati, vai, ja personas dati ir vajadzīgi, būtu jānorāda nolūks, kādā šie dati ir jānosūta.

Glabāšanas periodi

29. Horizontālās regulas 70. panta 1. punktā teikts, ka elektroniskā datubāze ļauj “ar dalībvalsts kompetētās iestādes starpniecību” iepazīties ar datiem, sākot no 2000. gada un ļauj “tieši un nekavējoties iepazīties” ar datiem, kas saistīti ar “vismaz” pieciem iepriekšējiem kalendārajiem gadiem pēc kārtas ⁽³¹⁾.
30. Maksājumtiesību identifikācijas un reģistrācijas sistēma ļauj “pārbaudīt tiesības un veikt kontrolpārbaudes ar atbalsta pieteikumiem un lauksaimniecībā izmantojamo zemes gabalu identifikācijas sistēmu”. Horizontālās regulas 72. panta 2. punkts nosaka, ka dati ir pieejami “vismaz” četrus gadus ⁽³²⁾.
31. Saistībā ar šīm divām sistēmām EDAU atgādina Direktīvas 95/46/EK 6. panta 1. punkta e) apakšpunktu un Regulas (EK) Nr. 45/2001 4. panta 1. punkta e) apakšpunktu, kas nosaka, ka datus nedrīkst saglabāt identificējamā veidā ilgāk, kā tas nepieciešams nolūkiem, kuriem tos vāc. Tas nozīmē, ka ir jānosaka ne tikai minimālie, bet arī maksimālie glabāšanas periodi.

Starptautiska pārsūtīšana

32. Regulas pa vienoto TKO 157. panta 1. punkta otrā rindkopa nosaka, ka datus var nosūtīt trešām valstīm un starptautiskām organizācijām. EDAU vēlētos atgādināt, ka, ja nav piemērojama neviena no atkāpēm, ko paredz Direktīvas 95/46/EK 26. pants vai Regulas (EK) Nr. 45/2001 9. panta 6. punkts (piemēram, ja pārsūtīšana vajadzīga vai ir likumīgi prasīta, pamatojoties uz svarīgām sabiedrības interesēm), personas datu nosūtīšana valstīm, kurām nav piemērotas aizsardzības, būtu attaisnojama tikai, izskatot katru gadījumu atsevišķi.
33. Šādā gadījumā būtu jānorāda pārsūtīšanas konkrētais iemesls (piemēram, saistībā ar starptautisku līgumu īstenošanu) ⁽³³⁾. Attiecīgajos starptautiskajos līgumos būtu jāiekļauj konkrēti drošības pasākumi attiecībā uz privātuma un personas datu aizsardzību un šo tiesību realizāciju no datu subjektu puses. Turklāt, ja datus pārsūta Komisija, atļauju veikt pārsūtīšanu būtu jāizsniedz EDAU ⁽³⁴⁾.

Informācijas publicēšana

34. Horizontālās regulas 70. apsvērumā teikts, ka jauni noteikumi par informācijas par atbalsta saņēmējiem publicēšanu, “ņemot vērā Tiesas celtos iebildumus” Schecke ⁽³⁵⁾ lietā, pašreiz tiek gatavoti.
35. EDAU vēlētos atgādināt, ka noteikumos par informācijas par atbalsta saņēmējiem publicēšanu būtu jāievēro proporcionalitātes princips. Kā apstiprinājusi Tiesa ⁽³⁶⁾, ir jāpanāk pareizs līdzsvars starp līdzekļu saņēmēju pamattiesībām uz privātumu un datu aizsardzību un Eiropas Savienības interesēm nodrošināt valsts naudas līdzekļu pārredzamību un saprātīgu pārvaldību.

⁽³¹⁾ Kā jau minēts tiešo maksājumu regulas 16. pantā.

⁽³²⁾ Tiešo maksājumu regulas 18. pantā ir ļoti līdzīgs formulējums.

⁽³³⁾ Regulas par vienotu TKO 157. panta 1. punkta pirmajā rindkopā ietverts nolūku saraksts informācijas paziņošanai Komisijai, bet nav precizēts, kuros no šiem nolūkiem datus var pārsūtīt trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām.

⁽³⁴⁾ Regulas (EK) Nr. 45/2001 9. panta 7. punkts.

⁽³⁵⁾ EST 2010. gada 9. novembris, *Volker und Markus Schecke and Eifert*, apvienotās lietas C-92/09 un C-93/09.

⁽³⁶⁾ EST, *Schecke*, 77.–88. rindkopa.

36. Tas ir būtiski arī attiecībā uz regulas par vienotu TKO 157. panta 1. punkta otro rindkopu, saskaņā ar kuru datus var "darīt zināmus atklātībai, ievērojot personas datu aizsardzību un uzņēmumu likumīgās intereses savu komercnoslēpumu aizsargāšanā". 157. panta 2. punkta d) apakšpunkts un 157. panta 3. punkta c) apakšpunkts pilnvaro Komisiju pieņemt deleģētos aktus par "nosacījumiem un līdzekļiem informācijas publicēšanai" un īstenošanas aktus par kārtību, kādā informāciju un dokumentus dara pieejamus.
37. EDAU atzinīgi novērtē to, ka uz informācijas un dokumentu publicēšanu attiecas personas datu aizsardzība. Taču tādi būtiski elementi kā publicēšanas nolūks un datu kategorijas būtu jāprecizē priekšlikumos nevis īstenošanas vai deleģētajos aktos.

Datu subjektu tiesības

38. Būtu jāprecizē datu subjektu tiesības, jo īpaši attiecībā uz tiesībām uz informāciju un tiesībām uz piekļuvi. Jo īpaši svarīgi tas ir attiecībā uz horizontālās regulas 81. pantu, saskaņā ar kuru var pārbaudīt atbalsta saņēmēju, kā arī piegādātāju, klientu, pārvadātāju un citu trešo personu komercdokumentus. Lai gan atbalsta saņēmēji varētu zināt, ka viņu dati tiek apstrādāti, arī trešās personas būtu atbilstīgi jāinformē (piemēram, ar privātuma paziņojumu, ko nosūta datu savākšanas brīdī, un informāciju, kas sniegta visās attiecīgajās tīmekļa vietnēs un dokumentos), ka viņu datus varētu izmantot kontroles nolūkos. Pienākums informēt datu subjektus, tostarp trešās personas, būtu jāiekļauj priekšlikumos.

Drošības pasākumi

39. Būtu jāparedz drošības pasākumi, jo īpaši tas attiecas uz elektroniskām datubāzēm un sistēmām. Būtu jāņem vērā atbildības un integrētie privātuma principi. Saraksts ar drošības pasākumiem, kas jāpieņem attiecībā uz šīm elektroniskajām datubāzēm un sistēmām, būtu ieviešams vismaz ar deleģētajiem vai īstenošanas aktiem. Tas viss ir pats svarīgākais, jo saistībā ar pārbaudēm un rūpīgu kontroli apstrādātie personas dati var ietvert datus par aizdomām par veiktiem nodarījumiem.
40. EDAU atzinīgi novērtē horizontālās regulas 103. pantā ietvertās prasības attiecībā uz konfidencialitāti un dienesta noslēpuma aizsardzību, veicot pārbaudes, šīs pašas regulas 79.–88. panta nozīmē.

3. SECINĀJUMI

41. EDAU uzskata, ka, lai palielinātu juridisku skaidrību, priekšlikumos paredzēto datu apstrādes darbību galvenos aspektus un nepieciešamos datu aizsardzības pasākumus būtu jāregulē galvenajos likumdevības tekstos nevis deleģētajos vai īstenošanas aktos:

- priekšlikumos būtu skaidri jānorāda katras datu apstrādes darbības konkrētais nolūks, jo īpaši tas attiecas uz personas datu publicēšanu un starptautisku pārsūtīšanu,
- būtu jāprecizē apstrādājamo personas datu kategorijas,
- personas dati būtu jāapstrādā tikai vajadzības gadījumā,
- būtu jāizskaidro piekļuves tiesības. Proti, būtu jāprecizē, ka Komisija apstrādā personas datus tikai vajadzības gadījumā, piemēram, kontroles nolūkos,
- priekšlikumos būtu jānorāda maksimālie datu glabāšanas periodi,
- būtu jāprecizē datu subjektu tiesības, jo īpaši tiesības uz informāciju. Būtu jānodrošina, ka ne tikai atbalsta saņēmēji, bet arī trešās personas ir informētas par to, ka viņu dati tiek apstrādāti,
- datu starptautiskas pārsūtīšanas konkrētais(-ie) nolūks(-i) un apjoms būtu jāierobežo līdz nepieciešamajai pakāpei un atbilstīgi jānorāda priekšlikumos.

42. Šos elementus var turpināt izstrādāt deleģētajos vai īstenošanas aktos. EDAU sagaida, ka par to ar viņu notiks apspriešanās.
43. Turklāt drošības pasākumi, jo īpaši attiecībā uz elektroniskām datubāzēm un sistēmām, būtu jāparedz vismaz īstenošanas vai deleģētajos aktos. Būtu jāņem vērā atbildības un integrētie privātuma principi.
44. Visbeidzot, ņemot vērā to, ka dažos gadījumos var tikt apstrādāti dati, kas attiecas uz (iespējamiem) nodarījumiem (piemēram, attiecībā uz krāpšanu), var būt vajadzīga iepriekšēja pārbaude, ko veic kompetento valsts datu aizsardzības iestādes vai EDAU.

Briselē, 2011. gada 14. decembrī

Giovanni BUTTARELLI
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja palīgs
